

Lov om tilgængelighed - risiko for litteraturarven

Tre pointer:

Det vil koste ca. 300 mio. kr., hvis forlagenes bagkatalog skal opgraderes til standarderne i lov om tilgængelighed

Et krav om tilgængelighed i bagkataloget vil betyde, at store dele af litteraturen vil blive trukket fra markedet og bibliotekerne

Staten vil altid kunne tilgodese personer med læsehåndicap, da lovgivningen allerede muliggør, at Nota er berettiget til at tilgængeliggøre litteratur

Baggrund:

EU's direktiv om tilgængelighed for produkter og tjenester betyder, at bl.a. e-bøger skal være tilgængelige for personer med syns- og læsehåndicap fra 28. juni 2025. Erhvervsministeriet har i efteråret 2021 haft et lovforslag i høring, som Danske Forlag har haft en række bemærkninger til: [Danske Forlags høringsvar](#)

En væsentlig pointe er, at kravene om tilgængelighed skal begrænses til e-bøger, som udkommer efter lovens ikrafttræden, da vi ellers imødeser, at store dele af den danske litteraturarv vil blive trukket fra markedet samt fra bibliotekerne.

Det forventes, at erhvervsministeren fremsætter loven i februar 2022.

Opmærksomhedspunkter:

- ◆ **Forlagsbranchen har fokus på at sikre adgang for personer med læsehåndicaps**
Digitaliseringen og det stigende kommercielle udbud af e-bøger og lyd-bøger giver nye forbedrede muligheder for at give personer med syns- eller læsehåndicap adgang til litteraturen og lærebøger, og det er åbent, at disse muligheder skal udnyttes. Den internationale forlagsbranche har i samarbejde med handicaporganisation-er udviklet standarder for tilgængelighed, og så snart der er klarhed over, at det er disse standarder, som vil blive lagt til grund for e-bøgerne, vil forlagene kunne forberede en implementering af tilgængelighed i hele produktionsprocessen.
- ◆ **Kommissionen påstår at bagkataloget er omfattet af tilgængelighedsdirektivet**
Embedsmænd i Kommissionen har indtaget den position, at kravene i direktivet gælder for alle e-bøger, som er på markedet, og ikke er begrænset til de e-bøger, som udgives efter den 28. juni 2025.
- ◆ **En opgradering af bagkataloget vil koste 300 mio. kr.**
Danske forlag har været meget aktive ift. digitalisering af bagkataloget, og det estimeres, at der vil være omkring 100.000 titler, som pr. 28. juni 2025 ikke lever op til de kommende tilgængelighedskrav. Det anslås, at det vil koste omkring 300 mio. kr., hvis bagkataloget skal opgraderes til de kommende standarder.
- ◆ **En kulturpolitisk katastrofe hvis store dele af bagkataloget forsvinder**
På en stor del af e-bøgerne i bagkataloget er der en meget lille omsætning, og et eventuelt krav om tilgængelighed vil derfor både af økonomiske og praktiske årsager betyde, at en meget stor del af den digitale litteratur vil blive trukket tilbage fra den kommercielle handel samt fra bibliotekerne. Store dele af bagkataloget er alene tilgængeligt digitalt, så både ud fra et kulturpolitisk og et almindeligt forbrugerperspektiv vil det være en katastrofe.

Fortsættes →

Opmærksomhedspunkter, fortsat:

- ◆ **Også personer med læsehandicaps kan have glæde af bagkataloget**
Store dele af bagkataloget ligger tilgængeligt i formater, som er delvist tilgængelige, og som store grupper af læsehandicappede f.eks. ordblinde kan have glæde af.
- ◆ **Staten vil altid kunne tilgodese personer med læsehandicaps via Nota**
Personer med et læsehandicap, som ønsker adgang til en tilgængelig e-bog fra bagkataloget, kan kontakte Nota. Danmark har implementeret den såkaldte Marrakesh-Traktat, som betyder, at Nota har ret til at tilgængeliggøre litteraturen for personer med læsehandicap. Det er ikke en fuld ligestilling, da der ikke er kommerciel adgang, men det sikrer adgang under iagttagelse af et proportionalitetsprincip.
- ◆ **Lovgivning med tilbagevirkende kraft**
Lovgivningen vil blive oplevet som lovgivning med tilbagevirkende kraft, idet forlagene har investeret i at digitalisere store dele af bagkataloget i den forventning, at forlag og forfattere vil kunne kapitalisere på investeringen. Hvis der stilles krav om tilgængelighed for bagkataloget, og forlagene derfor må tilbagetrække store dele af udgivelserne, vil investeringerne i digitaliseringen reelt være tabt.
- ◆ **EU har ikke været opmærksom på, at direktivet ville omfatte bagkataloget**
I forbindelse med behandlingen af direktivet om tilgængelighed i EU er der ikke lavet konsekvensberegninger af digitalisering af bagkataloget, og der har heller ikke fundet drøftelser sted, om det skulle være en offentlig opgave at bistå med digitaliseringen af bagkataloget for at undgå, at store dele af kulturarven bliver trukket fra markedet og biblioteker.

Løsningsmuligheder:

⇒ **Andre nordiske lande undtager bagkataloget**

Lovgiver i både Sverige og Finland arbejder med modeller, hvor bagkataloget ikke er omfattet af tilgængelighedskravene, og vi vil kraftigt opfordre til, at Danmark skeler til de løsningsmodeller. Mange af de øvrige europæiske lande er ikke nået så langt i lovgivningsprocessen.

⇒ **Alternativt må opgraderingen finansieres af offentlige midler**

Alternativt bør der afsættes de fornødne offentlige midler til at sikre, at e-bøgerne i bagkataloget kan leve op til direktivets krav, da der er offentlig interesse i, at litteraturarven forbliver tilgængelig.

Kontakt:

Christine Bødtcher-Hansen
Direktør
cbh@danskeforlag.dk
+45 20 74 05 92

Danske Forlag
Slotsholmsgade 1
1217 København K

**DANSKE
FORLAG**
Danish Publishers